

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning

KOMPLETTERANDE DEL OCH TILLÄGGSDESKRIPTORER

Sammanfattning

Förord

Den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning (CEFR); The Common European Framework of Reference for Languages) publicerades år 2001, dvs. under temaåret för språken i Europa, som ett resultat av det vidsträckta berednings-, samråds- och pilotarbete som Europarådet låtit göra. Den europeiska referensramen finns på fyrtio språk och är ett av Europarådets mest kända och använda politiska medel som rådets ministerkommitté och parlamentariska generalförsamling också officiellt har rekommenderat. Referensramen har tagits i bruk på Europeiska kommissionens initiativ inom bland andra EUROPASS-projektet och det europeiska utvecklingsprojektet för indikatorn för språkkunskaper.

Den europeiska referensramen är ett av många betydande initiativ som Europarådet verkställt inom det arbete som påbörjades år 1964 och som ännu fortgår inom språkområdet. Ursprungligen var satsningar på språk ett sätt att öka det internationella samförståndet, främja livslångt lärande och utöka språkundervisningen i skolorna när det gäller kvalitet och praktiska frågor. Språkutbildningen fungerar därför utan tvekan som utgångspunkt till att rätten till utbildning, individens mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter uppfylls.

Den europeiska referensramen och den europeiska språkportfolion, som är avsedd som verktyg för inlärarna (ESP; *European Language Portfolio*), samt initiativ för att främja likvärdiga utbildningsrättigheter har sedan de blivit publicerade varit en central del i Europarådets och regeringars gemensamma program inom utbildning. Att utveckla språkliga färdigheter är av största vikt för social delaktighet, ömsesidig förståelse och yrkesmässig utveckling. Den europeiska referensramen har bidragit till att principerna inom Europarådets språkutbildning har implementerats bland annat genom att främja lärande som är självstyrt och reflekterande.

Även om mediering (att förmedla innebörd) är ett viktigt begrepp som referensramen introducerat, och det även är ännu viktigare än förr eftersom det nutida samhällets språkliga och kulturbetingade mångfald tilltar, har begreppet inte haft några tidigare godkända eller jämförbart utvärderade färdighetsnivåer. Att utveckla deskriptorerna för mediering har därför varit den längsta och mest utmanande delen i projektet, vilket har lett till att man utarbetat en kompletterande del till GERS. Inom projektet skapades deskriptorer för mediering när det gäller text, begrepp och interaktion, flerspråkig och mångkulturell kompetens samt medieringsstrategier. Därutöver utarbetades egna deskriptorer för teckenspråk som en del av Stiftelsens för främjandet av *Schweiz nationella vetenskapliga forskningsprojekt*.

Utöver de nivådeskriptorer som lagts till innehåller den kompletterande delen i CEFR en presentation av referensramens målsättningar och huvudprinciper och med vilken Europarådet önskar främja

medvetenheten om referensramens mer vidsträckta budskapReferensramens huvuduppgifter är a) att erbjuda ett gemensamt språk (metaspråk) med vilket man kan diskutera språkkunskapens mångfald, reflektera samt berätta om lärandemål och läranderesultat på ett enhetligt och transparent sätt och b) att erbjuda inspiration för läroplansarbetet och lärarutbildningen. För att främja dessa målsättningar presenteras även en förklaring i samband med varje deskriptor.

Europarådet önskar att den europeiska referensramens kompletterande del och de tillagda nivådeskriptorerna som täcker mediering, flerspråkigflerspråkig och mångkulturell kompetens samt teckenspråk, utökar den högklassiga inkluderande utbildningens åtkomlighet samt främjar flerspråkigflerspråkighet och mångkulturalism. Det är viktigt att lägga märke till att dessa tillägg inte inverkar på utgångspunkten eller de gemensamma färdighetsnivåerna i referensramen. Den kompletterande delen och i synnerhet deskriptorerna i de nya delområdena berikar den ursprungliga publikationen. Läroplansförfattarna kan hitta handledning som främjar flerspråkigflerspråkig och mångkulturell undervisning i publikationen *the Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education*.

Sjur Bergan

Villano Qiriaz

Chef för Utbildningsdepartementet

Chef för Utbildningspolicyavdelningen

Inledning till referensramens kompletterande del

Den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning (CEFR) och dess kompletterande del stödjer Europarådets målsättning om att garantera alla medborgares rätt till högklassig och inkluderande undervisning. Den kompletterande delen (*Companion Volume with New Descriptors*, 2017) har utarbetats för att utvidga den europeiska referensramen, som publicerades år 2001 och som för närvarande finns på fyrtio språk. Den kompletterande delen ändrar inte på den status som den ursprungliga publikationen från år 2001 har.

Efter inledningen preciseras vissa centrala begrepp i referensramen, med hjälp av vilka undervisningen och lärandet av främmande språk eller andra språk samt kvaliteten på flerspråkig och mångkulturell utbildning kan främjas. CEFR innehåller mycket mer än färdighetsnivåerna. Den utvidgar perspektivet på språkundervisning på många sätt: framför allt uppfattas den som lär sig som en social aktör som skapar mening genom samarbete (eng. *co-construction of meaning*). Å andra sidan utvidgas perspektivet med hjälp av begreppet mediering samt flerspråkig och mångkulturell kompetens. Referensramen har visat sig vara betydelsfull speciellt för att den omfattar utbildningsmässiga värden, en tydlig modell på språkliga kompetenser och språkbruk, samt praktiska verktyg, dvs. deskriptorerna, som underlättar läroplansarbetet och handledningen av lärande och undervisning.

Referensramens kompletterande del är ett resultat av ett projekt inom ramen för det språkpolitiska programmet vid Europarådets utbildningspolitiska avdelning. Projektets mål var att uppdatera färdighetsnivåernas deskriptorer på följande sätt:

- ▶ vissa innovativa delområden i referensramen framhövdes, som inte hade deskriptorer i publikationen från år 2001 men som under de senaste tjugo åren i stor grad fått ökad betydelse: i synnerhet mediering samt flerspråkig och mångkulturell kompetens
- ▶ den lyckade implementeringen och utvecklingen av referensramen fortsattes bland annat genom att omsorgsfullt definiera tilläggsnivåerna och den nya Pre-A1-nivån
- ▶ önskan om mer specifika beskrivningar på hörförståelse och läsning i befintliga skalor besvarades, och deskriptorer skapades för annan kommunikativ verksamhet, som t.ex. digital interaktion, telekommunikation samt olika sätt att uttrycka ställningstagande till kreativa texter och litteratur
- ▶ Beskrivningarna av A1-nivån, C-nivån och i synnerhet C2-nivån utvecklades

Enligt den ursprungliga referensramens text erbjuder den kompletterande delen på så sätt även utvidgade versioner av färdighetsnivåernas deskriptorer:

- ▶ de nya beskrivningsskalorna presenteras parallellt med redan befintliga skalor

► i tabellerna presenteras de nivåhelheter som hör till samma kategori (den kommunikativa språkliga kompetensens funktioner eller delområden)

- för varje färdighetsnivå finns en kort förklaring som ger bakgrunden till tankegången som lett till att kategorin skapats
- de deskriptorer som skapats och godkänts inom projektet men som ändå inte inkluderades i deskriptorerna på nivåskalorna, finns med som bilaga (bilaga 9)

Läsarna rekommenderas att även ta del av publikationen *Education, mobility, otherness: the mediation functions of schools* (2015), som användes som stöd för att begreppsliga mediering inom utvecklingsprojektet kring deskriptorerna.

Centrala perspektiv på lärande och undervisning enligt CEFR

Den europeiska referensramens målsättningar

Den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning (CEFR) innehåller ett heltäckande deskriptorsystem av språkkunskaper samt gemensamma färdighetsnivåer som definierats för nivåskalorna A1-C2. **En av de viktigaste principerna i referensramen är att den positiva formuleringen av målen för och resultatet av lärandet ('jag kan'-uttalanden) främjas på alla färdighetsnivåer.** Den här centrala egenskapen stödjer även Europarådets mål om en **högklassig och inkluderande** utbildning som en medborgerlig rättighet. Referensramen används inte enbart för att erbjuda **transparenta och tydliga bedömningskriterier**, utan även i allt högre grad för att **förnya läroplanerna och pedagogiken**.

De fastslagna målsättningarna för CEFR är:

- ▶ att främja och underlätta **samarbetet** mellan olika lärosäten i olika länder
- ▶ att erbjuda en **gemensam grund** för erkännandet av språkexamina
- ▶ att hjälpa elever och studerande, lärare, utbildningsplanerare, examensarrangörer samt representanter för utbildningsförvaltningen att **fokusera och samordna** sin verksamhet.

Förutom att främja språkundervisning och språkinläring medför CEFR ett nytt, inkluderande förhållningssätt till dem som lär sig språk. I referensramen ses den som lär sig och använder språk som en **social aktör** som agerar i den sociala världen och är aktiv i sin lärprocess. Detta innebär ett äkta paradigmskifte både vad gäller planeringen av utbildning och inom undervisningen; meningen är att främja elevernas och de studerandes självledarskap och engagemang för att lära sig. När det gäller läroplanerna prioriterar referensramen inte längre språkliga strukturer som framskrider i en viss ordning, förutbestämda funktioner inom språkbruket eller begreppsliga eller semantiska kategorier. Referensramen tar istället fokus på ett **funktionellt tillvägagångssätt** där man i läroplanen ska utgå från elevens och den studerandes behov och språkanvändning i olika situationer i det verkliga livet. Det här stödjer en syn på *kunnande* som i stället för att definiera brister styrs av deskriptorer som lyfter fram elevens och den studerandes färdigheter ('jag kan'-uttalanden). Syftet är att läroplaner och kurser planeras så att de svarar på verklighetens behov och anknyter till uppgifter i det verkliga livet, vars ändamål deskriptorerna för 'jag kan'-uttalanden kommunicerar till eleverna. I grund och botten är CEFR ett verktyg som är ämnat för att utforma läroplaner, kurser och prov. Utgångspunkten för referensramen är **vad eleven eller den studerande ska kunna göra med språket**.

Att tillämpa det funktionella tillvägagångssättet

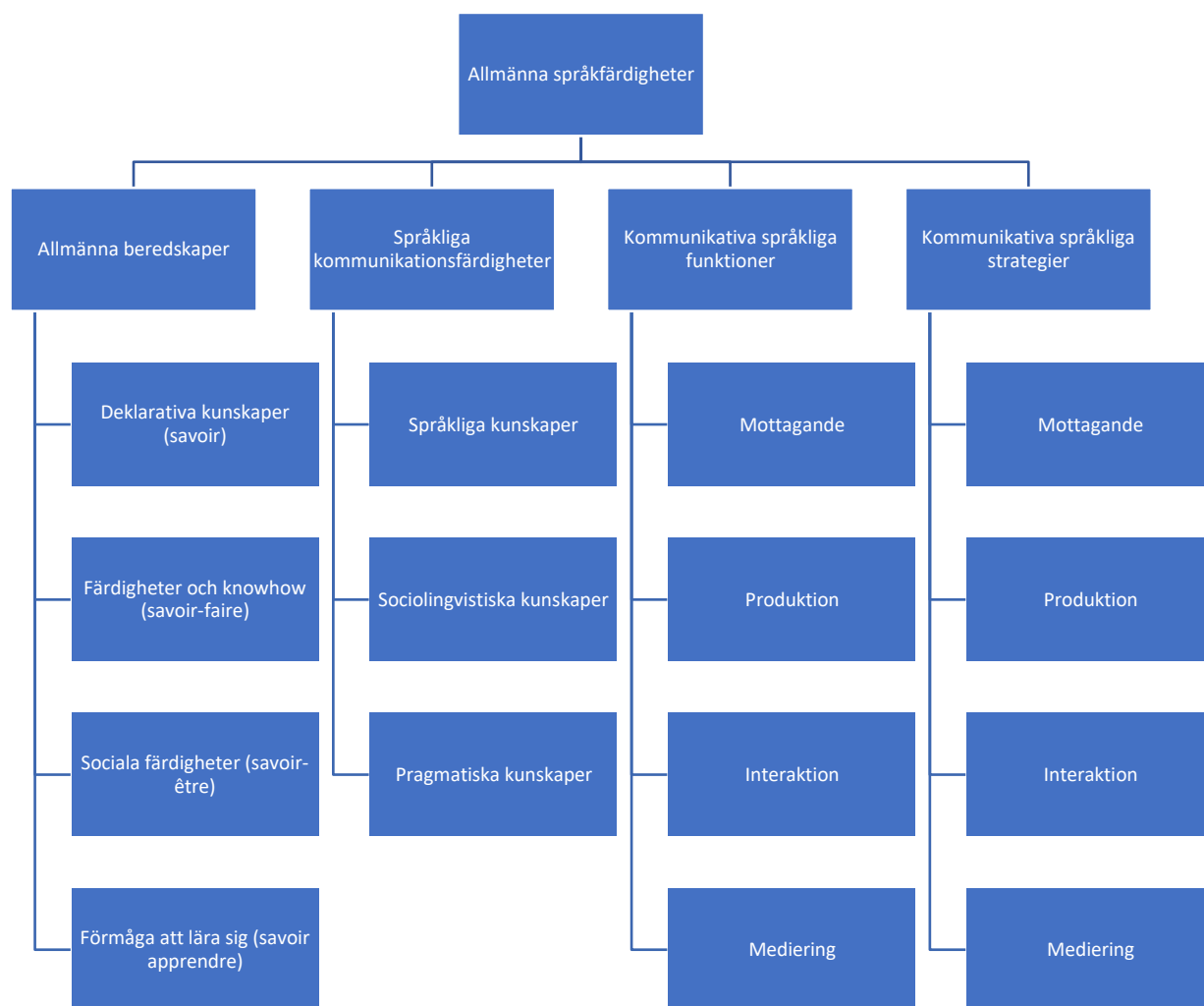
Den europeiska referensramen strävar efter att vara *heltäckande*, vilket betyder att den är ett underlag för centrala verksamhetsmodeller för språkundervisningen. Referensramens mål är också att vara neutral, vilket betyder att den i stället för att ge direkta svar väcker frågeställningar och på det sättet inte slår fast något bestämt pedagogiskt tillvägagångssätt. Det metodologiska budskapet i referensramen är trots detta att eleven eller den studerande som lär sig språk ska vägledas till att kunna agera, uttrycka sig och utföra olika uppgifter i verkliga situationer. Både referensramens nivådeskriptorer och det funktionella tillvägagångssättet håller fast vid att centralt för lärandet och undervisningen är att **skapa mening tillsammans** (genom interaktion).

Mångspråkig och mångkulturell kompetens

Den europeiska referensramen skiljer på *mångspråkighet* (olika språks närvaro i samhället eller individuellt) och *flerspråkighet* (den enskilda elevens eller språkanvändarens dynamiska och växande språkrepertoar). Flerspråkighet beskrivs i referensramen som en ojämn och föränderlig kompetens där språkanvändarens eller den lärandes kunskaper i ett språk eller dess variation kan vara mycket olika i ett annat språk. Den grundläggande tanken är dock att den flerspråkiga individen har *en* intern språklig repertoar som hen kopplar till sina allmänna färdigheter samt till olika strategier för att genomföra uppgifter (avsnitt 6.1.3.2 i CEFR). De flesta av hänvisningarna till flerspråkighet i CEFR omfattar "en mångspråkig och mångkulturell kompetens". Detta beror på att dessa två infallsvinklar oftast förekommer tillsammans. En orsak till att främja utvecklingen av mångspråkighet och mångkulturalism är att förståelsen av dessa a) utnyttjar redan befintliga sociolingvistiska och pragmatiska kompetenser, som å sin sida utvecklar dem vidare, b) leder till en noggrannare uppfattning om vad som är allmänt och specifikt i olika språkliga system (metalingvistisk, interlingvistisk och hyperlingvistisk medvetenhet, språklig medvetenhet) och c) utvecklar av sig självt färdigheten att lära sig samt förmågan att förhålla sig till andra människor och att agera i nya situationer. På det här sättet kan utvecklingen även i någon mån påskynda lärandet inom språk och kultur i ett senare skede. (CEFR 6.1.3.3.)

Den europeiska referensramens beskrivning av språkfärdighet

Den europeiska referensramens viktigaste mål är att erbjuda ett gemensamt metaspråk med vilket man kan tala om språkfärdighet. Språkfärdighetens funktioner har delats in i fyra olika typer av kommunikation: **mottagande, produktion, interaktion** och **mediering**. I varje kommunikationssituation förenas **allmänna färdigheter** (med andra ord kunskap om den omkringliggande världen, sociokulturell kompetens, interkulturell kompetens och eventuell arbetserfarenhet: avsnitt 5.1 i CEFR) **alltid med språkliga kommunikationsfärdigheter** (språkliga, sociolingvistiska samt pragmatiska kunskaper och färdigheter) och språkliga strategier (både allmänna och **kommunikativa språkliga strategier**) för att genomföra någon bestämd uppgift (kapitel 7 i CEFR).

Mediering

När ett språk används utnyttjas ofta olika språkliga funktioner; i mediering förenas mottagande, produktion och interaktion. Språket används ofta förutom att förmedla ett budskap även för att utveckla tanken med hjälp av språkande (*languaging*) eller för att underlätta förståelse och interaktion. Även om den europeiska referensramen från år 2001 inte utvecklar begreppet mediering till sin fulla potential, betonar den två centrala aktiviteter: att skapa mening tillsammans och den fortgående rörelsen mellan individen och samhället när det gäller att lära sig språk. Det här framgår i synnerhet av referensramens uppfattning om den som använder och lär sig språk i egenskap av social aktör. Den sociala synvinkeln betonas i CEFR genom uppfattningen om mediators roll som en medlare av kommunikationen mellan olika kommunikationsparter. Även om det inte direkt uttrycks i publikationen från år 2001 ställer språkfärdighetsbeskrivningen i CEFR de facto mediering i en nyckelposition i ett aktivt förhållningssätt, på samma sätt som sakkunniga inom språkinläring gör i dag. Referensramens sätt att betrakta mediering breddar därför deskriptorernas betydelse till att omfatta mer än mediering språk emellan.

De gemensamma färdighetsnivåerna i CEFR

Det finns två axlar i referensramen: en horisontell axel som beskriver de olika funktionernas och delområdenas kompetenser i kategorierna, och en lodrät axel som beskriver utvecklingen av språkfärdigheterna i dessa kategorier. Syftet med den gemensamma nivåskalan med sex huvudnivåer är att stödja planeringen av utbildning samt att beskriva hur språkfärdigheterna utvecklas. Referensramen utgör till sin struktur en sorts karta som språkanvändaren eller den som lär sig språk kan använda för att hitta relevanta funktioner och för att utvecklas. Kategorierna för humanistiska vetenskaper är dock alltid socialt komponerade koncept som grundar sig på konventioner. I verkligheten är språkfärdighet ett kontinuum som kan jämföras med regnbågen: somliga färger går tydligare att urskilja än andra, fastän det i verkligheten inte finns någon gräns mellan dem. För att kommunikationen ska vara lyckad krävs ändå en förenkling av referensramen.

Profiler i CEFR

Nivåskalorna är en nödvändig förenkling. De är nödvändiga för att kunna planera lärandet, för att kunna följa upp utvecklingen och för att kunna besvara frågor som t.ex. *Hur väl kan du franska?* eller *Hur goda språkfärdigheter ska man kräva av sökandena?* Ändå döljer ett enkelt svar som B2- eller till och med B2

mottagande, B1 producerande – en komplicerad verklighet. Den europeiska referensramen innehåller många deskriptorer för att dess användare ska uppmuntras till att utveckla mer specialiserade språkfärdighetsprofiler. Nivådeskriptorerna kan utnyttjas t.ex. för att undersöka relevanta språkliga funktioner samt för att bestämma en lämplig nivå för en viss grupp elever eller studerande. Språkkunskaperna hos den som använder och lär sig språk kan även beskrivas med hjälp av olika diagram. Utvecklingen av en viss färdighet kan följas med tiden genom att språkkunskaperna ökar. Ett dylikt diagram är dock av värde endast om man kan anta att den som tolkar diagrammet känner till färdighetsnivåerna och kategorierna från förr. Referensramens nivådeskriptorer kan bredda kännedomen om färdighetsnivåerna.

Nivådeskriptorer i CEFR

Varje nivåskala visar exempel på sådant språkbruk som är typiskt i en viss situation och som är anpassat till olika nivåer. Alla enskilda deskriptorer har utvecklats och bearbetats separat från skalans övriga deskriptorer så att varje enskild deskriptor ger ett fristående kriteriebaserat påstående, som kan användas som sådant utan kontext. Deskriptorer används i allmänhet precis så här: separat från skalan där deskriptorn visas. Deskriptorerna är ämnade för att fungera som redskap för att stödja utvecklingen av läroplaner. Nivåskalorna består av självständiga och separata deskriptorer och de är inte huvudsakligen ämnade för bedömning. De är alltså inte traditionella bedömningsskalor för bedömning av språkinläring, de är inte heller ämnade för att täcka varje relevant delområde på varje nivå, som bedömningsskalor typiskt gör. De är deskriptiva vilket inte endast innebär att de inte är normativa, utan även att de ger **beskrivningar** av kompetenser i en viss miljö på olika nivåer. De fokuserar på **delområden som är nya och urskiljbara**: de försöker inte beskriva allt som är viktigt på ett heltäckande sätt. De är **öppna och ofullkomliga** beskrivningar som är ämnade för att ge ett metaspråk för nätverksbildning och utveckling inom lärargemenskaperna.

Att använda nivådeskriptorerna i CEFR

Deskriptorernas viktigaste uppgift är att stödja uppgörandet av läroplaner, undervisningen samt bedömningen. Lärarna kan välja och tillämpa nivådeskriptorerna enligt egna behov och situationer. Deskriptorerna fungerar på det här sättet som mångsidiga verktyg i undervisningen till exempel när det gäller att

- ▶ anpassa och samordna målen för lärandet och det omgivande språkbruket (som referensram för funktionellt lärande)
- ▶ erbjuda vägledning för elever, föräldrar och sponsorer

- ▶ kartlägga behoven av lärande, särskilt bland vuxna studerande
- ▶ utveckla arbetssätt och uppgifter (oftast frågan om sådana uppgifter som ingår i flera deskriptorer)
- ▶ sätta sig in i kriteriebaserad bedömning (med utgångspunkt i CEFR, vars kriterier man kan hänvisa till)

De behov som uppkommer i den omgivande världen hänför sig till språkbrukets största delområden: det offentliga området, det privata området, det yrkesmässiga området och utbildningsområdet (avsnitt 4.1.1 och tabell 5 i CEFR). Utbildningsområdet utgör utan tvekan verkligheten runt omkring i samma grad som de tre andra delområdena. Bägge tidigare nämnda behovsprofiler berör utbildningsområdet (se ursprungligt dokument, bild 6 och bild 7). När det gäller barn med invandrarbakgrund och deras utbildning och undervisning i språk (CLIL-metoden, *Content and language integrated learning*) är det särskilt uppenbart att interaktionen mellan läraren och eleven eller den studerande samt samarbetet mellan dem som lär sig är aktivitet som ingår i begreppet **mediering**. Eftersom mångfalden har ökat inom både samhället och utbildningen efter att referensramen publicerats, är det ännu viktigare att ge utrymme för denna mångfald. Detta kräver en utvidgad uppfattning om mediering samt en positiv syn på elevernas mångfacetterade språkliga och kulturella repertoar.

Användbara källor för att ta CEFR i bruk

På Europarådets [webbplats](#) finns länkar till artiklar och material som berör den europeiska referensramen. På sidan finns till exempel en materialbank med tilläggsdeskriptorer, exempel på olika språkbrukssituationer (videon och manuskript) samt bedömningsuppgifter. Även på ECML:s (Europeiska centret för moderna språk) webbplats finns material från flera projekt som anknyter till referensramen. Nedan anges de mest centrala publikationerna som behandlar CEFR och språkundervisning och -inlärning:

- ▶ *A Guide for Users* (John Trim et al., Europarådet) – finns på engelska och franska
- ▶ *Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education* – (Jean-Claude Beacco et al., Europarådet) – finns på engelska och franska
- ▶ *From Communicative to Action-Oriented: A Research Pathway* (Enrica Piccardo, Curriculum Services Canada) – finns på engelska och franska
- ▶ *Pathways through assessment, learning and teaching in the CEFR*. (Enrica Piccardo et al., European Centre for Modern Languages) – finns på engelska och franska
- ▶ *Council of Europe Tools for Language Teaching: Common European Framework and Portfolios*. (Francis Gouillier, Didier/Europarådet) – finns på engelska och franska
- ▶ Eaquals' CEFR material
- ▶ CEFRTrain

- ▶ *Pour enseigner les langues avec les CERCL – clés et conseils* (Claire Bourguignon, Delagrave)
- ▶ *Le point sur le Cadre Européen commun de référence pour les langues* (Evelyn Rosen, Clé International)
- ▶ *The CEFR in practice* (Brian North, Cambridge University Press)
- ▶ *Language course planning* (Brian North et al., Oxford University Press)

Referensramens nivådeskriptorer

Former och strategier för språklig verksamhet

- **Mottagande av språk**
  - **Former av språkförståelse**
    - Hörförståelse
      - *Att förstå diskussion mellan andra infödda talare av språket*
      - Att lyssna och förstå som en i publiken*
      - Att förstå meddelanden och instruktioner*
      - Att förstå språket på radio och i inspelningar*
    - Läsförståelse
      - *Att läsa och förstå korrespondens*
      - Att läsa för att bekanta sig med en särskild fråga*
      - Att läsa för att samla information och argumentera*
      - Att läsa och förstå instruktioner*
      - Att läsa på fritiden*
    - Audiovisuellt mottagande
      - *Att se och förstå TV och film*
  - **Strategier för mottagande av språket**
- **Språkproduktion**
  - **Former av språkproduktion**
    - Talade former
      - *Tal: att beskriva upplevelser*
      - *Tal: att ge information*
      - *Tal: att presentera ett ärende, t.ex. i en debatt*
      - *Offentligt meddelande/kungörelse*
      - *Att tala till publik*
    - Skriftliga former
      - *Kreativt skrivande*
      - *Rapporter och essäer*
  - **Strategier för språkproduktion**
    - *Planering*
    - *Kompensering*
    - *Kontrollering och återställning*
- **Språklig kommunikation**
  - **Former av språklig kommunikation**

- Muntlig kommunikation
  - *Att förstå en samtalspartner som är en infödd talare i språket*
  - *Diskussion*
  - *Informell diskussion: att tala med vänner*
  - *Formell diskussion: förhandlingar och möten*
  - *Målinriktat samarbete*
  - *Att skaffa varor och tjänster*
  - *Att utbyta information*
  - *Att intervjua och bli intervjuad*
  - *Att använda datakommunikation*
- Skriftlig kommunikation
  - *Korrespondens*
  - *Anteckningar, meddelanden och blanketter*
- Digital kommunikation
  - *Diskussion på nätet*
    - *Att utarbeta eller läsa svar, muntlig kommunikation i realtid, att chatta (skriftligt talspråk), skriva bloggtexter eller ge skriftliga kommentarer, att ge respons på videon och annan media*
  - *Målinriktade åtgärder och samarbete på nätet*
    - *att köpa eller sälja varor och service, samarbetsprojekt*
- **Strategier för språklig kommunikation**
  - *Turtagning*
  - *Samarbete*
  - *Att be att någon preciserar sig*
- **Mediering (att förmedla betydelse)**
  - **Medieringsformer**
    - Att mediera en text
      - *Att föra vidare specifik information*
        - *att söka specifik information ur text och förmedla informationen åt någon annan*
      - *Att förklara data*
        - *att förklara en grafisk presentation, t.ex. i form av ett diagram*
      - *Att processa text*
        - *att bearbeta och sammanfatta en text för en mottagare*
      - *Att muntligt översätta skriftlig text*
        - *en fritt formulerad och spontan muntlig översättning av t.ex. ett brev eller e-post*
      - *Att skriftligt översätta skriftlig text*
        - *att översätta en text i stora drag för en specifik situation*
      - *Att göra anteckningar (föreläsningar, seminarier, möten, etc.)*
        - *förmågan att skriva enhetliga anteckningar utifrån det man hört*
      - *Att uttrycka personlig reaktion till kreativa texter (inklusive litteratur)*
        - *att fritt formulerat uttrycka personliga erfarenheter och tolkningar som framkallats av kreativa texter i t.ex. en bokcirkel*
      - *Att analysera och kritisera kreativa texter (bl.a. litteratur)*
        - *att analysera betydelse i t.ex. kreativa texter, att presentera samband och jämförelser mellan olika texter, att bedöma stilmedel*
    - Att mediera begrepp
      - *Att främja kommunikationen i en kamratgrupp*

- att underlätta samarbete i grupp, i allmänhet för att uppnå ett visst mål t.ex. genom att ställa frågor, ta upp viktiga saker och styra diskussionen
  - *Kommunikation för att skapa mening*
    - t.ex. att strukturera samarbetet genom att fastställa mål och verksamhetsordning
    - t.ex. att be om klargörande av tankar, att skapa nya idéer tillsammans
  - *Att styra kommunikationen*
    - att fungera som t.ex. lärare eller coach i en viss roll för att styra gruppen
  - *Att uppmuntra till begreppsmässig diskussion*
    - att styra tankegången t.ex. genom att ställa frågor, att sammanställa inlägg till logiska helheter, uttrycka andras tankar i ord
- Att mediera kommunikation
  - *Att främja samexistens mellan olika kulturer*
    - att främja samförståelse i en omgivning där olika kulturer eller språk närvarar; att möta och respektera utanförskap
  - *Att fungera som förmedlare med vänner eller familj*
    - att förmedla förståelse mellan olika kulturer eller språk i informella situationer
  - *Att underlätta kommunikationen i ömtåliga situationer eller tvister*
    - t.ex. att uttrycka problemet i ord och föra olika synpunkter närmare varandra, att lätta på spänningar
- **Medieringsstrategier**
  - Strategier för att förklara ett nytt koncept
    - *Att hänvisa till tidigare erfarenheter*
      - t.ex. att föra fram samband mellan olika saker, att ställa frågor för att aktivera tidigare kunskaper, att ge exempel och definitioner
    - *Att anpassa språket*
      - att anpassa språket i en situation genom att t.ex. ändra på uttrycksstilen eller registret
    - *Att dela upp komplicerad information*
      - att dela upp komplex information i mindre delar och att framföra samband mellan dem
  - Strategier för att förenkla en text
    - *Att utvidga en kortfattad text*
      - t.ex. genom att ge exempel, upprepningar, ändra stil
    - *Att korta ner en text*
      - t.ex. genom att avlägsna extra ord och upprepningar, att framhäva viktiga ställen

Språkliga kommunikationsfärdigheter

- **Språkliga färdigheter**
  - Allmänna språkliga kunskaper
  - Räckvidd på ordförrådet
  - Grammatikalisk exakthet
  - Kontroll på ordförrådet
  - Uttal

- I stället för skalan från år 2001 har man skapat en ny skala så att talets begriplighet har betonats mer; i skalan har man speciellt fäst uppmärksamhet vid att den inte ska förstärka uppfattningen om att uttalet hos en person som är en infödd talare i språket är det ideala
    - övergångar från en nivå till annan, speciellt från nivå B1 till B2 har underlättats
      - *Allmän kontroll av uttal*
        - talets begriplighet är centralt
      - *Artikulering*
        - språljudens klarhet och exakthet
      - *Prosodiska drag*
        - kontroll av intonation, rytm, och betoningar för förmedlingen av budskapet
  - Rättskrivning
- **Sociolingvistiska färdigheter**
  - Sociolingvistisk lämplighet
- **Pragmatiska färdigheter**
  - Flexibilitet
  - Att ta sin tur i diskussion
  - Tematisk utveckling
  - Textens kohesion
  - Påståendets exakthet
  - Flytande tal
- Färdigheter i teckenspråk **Språkliga färdigheter**
  - Teckenspråkets repertoar
    - bl.a. mängden befintliga användbara tecken, kunskap och kontroll av grammatikaliska element såsom handformer och icke-manuala drag
  - Tecknens exakthet
    - uttryckets detaljrikedom, noggrannhet och komplexitet
- **Pragmatiska färdigheter**
  - Strukturen i en teckenspråkstext
    - med text menas i teckenspråket ett uttryck som består av flera satser för en viss betydelse, som t.ex. är filmat
    - textens logik, argumentation och kohesion
  - Kontext och perspektiv
    - att ställa upp ett tredimensionellt rum med omgivning för att uppfatta relationer mellan tecknen
    - att uttrycka olika roller och perspektiv t.ex. med kroppshållningen och minspel
  - Närvaro och effekt
    - att uttrycka olika känslor, register eller attityder
  - Flytande tecknande
    - sättet med vilket tecknen hör ihop: rytm och tempo, pauser, flyt
- **Sociolingvistiska färdigheter**
  - Sociolingvistisk och kulturell repertoar

Mångspråkiga och mångkulturella färdigheter

- **Att bygga upp en mångkulturell repertoar**

- bl.a. att känna igen kulturella och sociala sätt och betydelser och fungera enligt dem, att känna igen och tolka olikheter och likheter, en neutral och kritiskbedömning
- **mångspråkig förståelse**
  - bl.a. öppenhet och flexibilitet när man fungerar med olika språk, att känna igen olikheter och likheter utifrån andra språk
- **Att uppbygga en mångspråkig repertoar**
  - bl.a. att anpassa sig till olika situationer, beredskapen att använda olika språk enligt situation, att anpassa språket, att förklara saker på olika språk, att uppmuntra andras språkbruk

Projektet med att utvidga och uppdatera nivådeskriptorerna i CEFR

De nivådeskriptorer som visas här innehåller de ursprungliga deskriptorerna som publicerades i avsnitt 4.4 och 5.2 i referensramen från år 2001. Relationen mellan beskrivningen i CEFR, nivådeskriptorerna från år 2001 och uppdateringarna samt tilläggen i denna kompletterande del syns i tabellen under:

Former		I beskrivningen från år 2001	I nivå- deskriptorerna från år 2001	Nivå- deskriptorerna har uppdaterats i den kompletterande delen	Nivå- deskriptorerna är nya i den kompletterande delen
Mottagande av språk (CEFR 4.4.2)	Talat budskap	✓	✓	✓	
	Skriftligt budskap	✓	✓	✓	
	Strategier	✓	✓	✓	
Språk- produktion (CEFR 4.4.1)	Talat budskap	✓	✓	✓	
	Skriftligt budskap	✓	✓	✓	
	Strategier	✓	✓	✓	
Språklig interaktion (CEFR 4.4.3)	Talat budskap	✓	✓	✓	
	Skriftligt budskap	✓	✓	✓	
	Strategier	✓	✓	✓	
	Internet				✓
Mediaatio (CEFR 4.4.4)	Text	✓			✓
	Begrepp	✓			✓
	Interaktion	✓			✓
Kompetenser					
Språkliga kommunikations- färdigheter (CEFR 5.2)	Språkliga	✓	✓	✓	✓ (Uttal)
	Pragmatiska	✓	✓	✓	
	Sociolingvistiska	✓	✓	✓	
	Mångkulturella	✓			✓

Mångspråkig och mångkulturell kompetens (CEFR 6.1.3)	Mångspråkig förståelse och repertoar	✓			✓
---	--	---	--	--	---

Sammanfattning av ändringarna

Tabellen nedan sammanfattar de ändringar som kommit till under projektet samt förklaringarna till nivådeskriptorerna.

Frågor som behandlats i denna publikation	Kommentarer
Pre-A1	Färdighetsnivån omfattar halva A1-nivån som nämns i avsnitt 3.5. i CEFR Deskriptorer skapades för bl.a. interaktion på nätet.
Ändringar i deskriptorerna från år 2001	I bilaga 7 följer en förteckning över ändringar som gjorts i deskriptorerna från år 2001 som gäller språklig aktivitet och strategier i kapitel 4 i CEFR och språklig kommunikation i kapitel 5.
Ändringar i deskriptorerna för C2	Största delen av ändringarna i bilaga 7 hänför sig till deskriptorerna för C2, vilka fanns med i publikationen från år 2001. Vissa väldigt absolut formulerade påståenden har formulerats på annat sätt för att bättre motsvara färdighetsnivån hos den som använder och lär sig språket ifråga om nivå C2.
Ändringar i deskriptorerna för A1-C2.	Andra deskriptorer ändrades väldigt lite. I projektet beslutades att ändringar inte ska göras enbart för att teknologin utvecklats (t.ex. hänvisningar till postkort eller telefonautomater). Skalan för uttal har ersatts (se nedan). Ändringar föreslogs även på somliga deskriptorer som hänvisar till infödda språkanvändares språkliga anpassning (eller bristen på), eftersom detta begrepp blivit kontroversiellt efter att CEFR publicerats.
Plusnivåer	Plusnivåernas (B1+, B1.2) beskrivning har utvidgats. Diskussion om plusnivåer finns i bilaga 1 och avsnitt 3.5 och 3.6 i CEFR.
Uttal	Uttalsskalan har förnyats så att artikulering och prosodi har en mer central roll.
Mediering	Synvinkeln på mediering är bredare än i den ursprungliga CEFR-publikationen. I sammanlagt 19 skalor har mediering av texten en specifik roll, därtill har mediering av begrepp och interaktion egna skalor. Fem skalor för medieringsstrategier behandlar uttryckligen strategier

	<p>som används under medieringsprocessen och därmed inte förberedelsen inför medieringsprocessen.</p>
Kulturell mångfald	<p>Skalan för att bygga upp en mångkulturell repertoar beskriver användningen av mångkulturella färdigheter i en kommunikationssituation. På så vis framhävs färdigheter och inte kunskaper eller attityder i skalan. Skalan är i stor utsträckning enhetlig med den tidigare skalan för Sociolingvistisk lämplighet, även om den har utvecklats självständigt.</p>
Flerspråkighet	<p>Varje deskriptornivå i skalan för att bygga upp en mångkulturell repertoar motsvarar den funktionella nivån för språkkombinationens svagaste språk. Det kan vara nödvändigt att definiera språket exakt.</p>
Att definiera språken	<p>Då deskriptorerna tillämpas i praktiken i vissa kontexter rekommenderas att språken definieras på dessa ställen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mediering språk emellan (speciellt skalan att mediera en text) • Flerspråkig förståelse • Att bygga upp en flerspråkig repertoar
Litteratur	<p>Nivådeskriptorerna har tre nya skalor för kreativa texter och litteratur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att läsa på fritid (endast en mottagande process; deskriptorerna har tagits från andra deskriptorer som grundar sig på CEFR) • Att uttrycka personlig reaktion till kreativa texter (ett ytligare resonemang, lägre nivåer) • Att analysera och kritisera kreativa texter (ett djupare resonemang, högre nivåer)
Internet	<p>Två nya skalor har utarbetats för följande kategorier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diskussion på nätet • Målinriktade förhandlingar och samarbete på nätet <p>Båda skalorna berör en typisk multimodal användning av Internet: bl.a. att utforma eller läsa svar, muntlig interaktion i realtid, att chatta (skrivet talspråk), bloggtexter eller skriftliga kommentarer till diskussioner och videofilmer, länkar och reaktioner på annan media.</p>
Andra nya nivådeskriptorer	<p>I följande kategorier skapades nya skalor och deskriptorerna har tagits från andra deskriptorer som grundar sig på CEFR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Telekommunikation

	<ul style="list-style-type: none"> • Informationsutbyte
De nya deskriptorerna är jämförbara med andra CEFR-nivåer	De nya nivådeskriptorerna är officiellt godkända samt jämförbara med samma matematiska skala som använts i och med det ursprungliga forskningsarbetet som gäller CEFR.
Teckenspråk	I ProSign-projektet har de färdighetsnivåer i CEFR som tillämpats för teckenspråk märkts med en PROSIGN -logo. Utöver detta innehåller den kompletterande delen sju skalor, som specifikt berör kompetenser som gäller teckenspråk, vilka har utarbetats utifrån ett schweiziskt nationellt forskningsprojekt.
Parallellt projekt:	
Unga elever	Två uppsättningar på deskriptorer som gjorts utifrån den europeiska språkportfolion finns tillgängliga för unga elever, dvs. 7–10-åringar samt 11–15-åringar. I skrivande stund har deskriptorerna för unga elever inte förenats med beskrivningarna för de nya skalornas, men deras relevans har beaktats.

